

За локалните мештани вртокот е реката Пешна, понорница, која според извесни теории е Крапската река, која формира неколку езерца и водопади во најголемиот пештерски систем кај нас, за кој се претпоставува дека е долг неверојатни десет километри.

Некои преданија велат дека од тврдината Дева, која се наоѓа на само еден час пешачење од селото Девич, постоел неколкукилометарски тунел до пештерата Пешна, кој им служел на луѓето да избегаат

кога ќе ги нападнале Османлиите.

Пишува:
Милева ЛАЗОВА

Меѓу градот Македонски Брод и селото Девич, длабоко во карпата, вгнездена е можеби една од најголемите пештери - пештерата Пешна, наречена по една од сестрите на Крале Марко. Неколку километри од Македонски Брод, покрај патот за Самоков, од десната долинска страна на реката Треска, во Поречкиот басен може да се забележи грандиозниот влез на пештерата Пешна, која е прогласена за споменик на природата. Иако има многу мала должина, од само 50 метри, нејзиниот влез е со значителни димензии: 16,8 x 52,4 метри. Според спелеолозите, Пешна има најголем отвор на Балканот - таваницата на отворот е 30 метри висока, што се доведува во врска со местноста Девини кули, која се гледа од внатрешноста на пештерата. Според локалните легенди, на двете тврдини живееле сестрите на Крале Марко. Интересно е тоа што во Општина Македонски Брод има новооткриени 20 пештери, се претпоставува дека една од нив (Пешна) е долга 10,5 километри. Спелеолози од Франција веќе се дојдени до четвртиот километар внатре во пештерата и е откриено дека на 200 метри под земјата има езерце со живи риби, што ќе биде нова атракција за посетителите. Нејзиниот дворец бил изсидан токму овде, додека другата тврдина, наречена Девини кули, бил дворецот на другата сестра на Крале Марко, Дева. Од таа огромна тврдина е останат само мал дел. Сидините се два метра, што укажува дека станувало збор за огромна градба. За тоа дека на просторот подолу од Пешна се живеело интензивно, од XIV до XIX век, говорат остатоците од 13

ПЕШТЕРАТА ПЕШНА И ДЕВИНИТЕ К

МАКЕДОНСКИ БОГАТСТВА СЕ

ОД КРАЈНИОТ СЕВЕРЕН ДЕЛ НА ПЕШТЕРАТА, ПО ОБИЛНИ ДОЖДОВИ И ТОПЕЊЕ НА СНЕГОТ ИЗБИВА СИЛЕН ВРУТОК, КОЈ ВО СУШНИТЕ ГОДИШНИ ПЕРИОДИ ЦЕЛОСНО ПРЕСУШУВА

УЛИ ОД ПОРЕЧКИОТ КРАЈ

Гордана Јанакиевска, продукт-менаџер има намера да го заживее овој крај и митот за Крале Марко.

"Ова претставува многу богат крај со вода, но е запустен и мислам дека заслужува да има афирмација. Сигнализацијата за да се дојде до овие места е катастрофална. Годинава ќе ѝ се посветам на ревитализацијата на овој крај за да може да биде пристапен патот до пештерата, да има табла со ознака за каква пештера станува збор и да ги добие основните знаења за неа, бидејќи многу малку податоци има за Пешна во археолошката карта на Македонија", истакнува Јанакиевска.

ТЕ ПЕШТЕРНИ УШТЕ СЕ МИСТЕРИЈА

воденици и 3 цркви.

"Водениците на овој потег и јас ги затекнав. Се сеќавам кога бев мал, дека во 50-тите години од минатиот век, сидните во пештерата ги користеа локал-

ните овчари за да ги заштитат своите стада во летниот период. Во тој период од карпите во пештерата истекуваше вода сè до Петровден. Подолу има остатоци и од три цркви, една била внатре во пештерата, другата е 'Свети Арангел' и третата 'Свети Димитрија', која е пренесена во селото Локвица. Колку е стара пештерата Пешна не се знае", раскажува 66-годишниот Кирил Радески од село Локвица кој, како што ни рече, е чест посетител на Пешна.

Целиот овој простор околу селото Девич, кое патем го добило името по сестрата на Крале Марко, Дева, е варовнички и во радиус од неколку километри се среќаваат многу пештери и многу подземни реки - понорници, како што е, на пример, реката Треска. Девините кули, доцноантичкото и средновековно градиште на 2 км јужно од селото, се наоѓаат на висок рид кој завршува до Голема Река. На ова место реката прави голем завој и го оградува градиштето до три страни. На зарамнет врв се зачувани многу делови од одбранбен ѕид, кој околу врвот оградувал простор со димензии 150 x 80 метри. Во внатрешноста на тврдината има две кули од кои едната има зачувани ѕидови и до 5 метри височина. Бедмот и кулите се градени од кршен камен и варов малтер се дебелина 1,5 метри. Во горниот дел на тврдината има резервоар за вода. Во јужното подножје, до левиот брег на Голема Река е зачувана квадратна градба чии ѕидови се високи до 5 метри. По површината на тврдината, може да се забележат остатоци од градежен материјал, покривни керамиди, фрагменти од керамички садови, питоси.